

Sygn. akt II C 920/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2015 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR A. Z.

Protokolant: staż. K. I.

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2015 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa K. Ż. (1)

przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w W.

o zadośćuczynienie i odszkodowanie

oraz

sprawy z powództwa J. Ż. (1)

przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w W.

o zadośćuczynienie, odszkodowanie, rentę

I. w sprawie z powództwa K. Ż. (1)

1. zasądza od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. na rzecz K. Ż. (1):

a) kwotę 17.500 zł (siedemnaście tysięcy pięćset złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia;

b) kwotę 12.000 zł (dwanaście tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. zasądza od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. na rzecz K. Ż. (1) kwotę 318,55 zł (trzysta osiemnaście złotych pięćdziesiąt pięć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych:

a) od K. Ż. (1) z roszczenia zasądzonego w pkt I.1. wyroku kwotę 1.483,50 zł (jeden tysiąc czterysta osiemdziesiąt trzy złote pięćdziesiąt groszy);

b) od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. kwotę 1.741,50 zł (jeden tysiąc siedemset czterdzieści jeden złotych pięćdziesiąt groszy);

II. w sprawie z powództwa J. Ż. (1)

1. zasądza od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. na rzecz J. Ż. (1):

a) kwotę 17.000 zł (siedemnaście tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia;

b) kwotę 17.000 zł (siedemnaście tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania;

c) rentę w wysokości 200 zł (dwieście złotych) miesięcznie, płatną do 15-ego dnia każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności każdej kwoty, poczynając od 14 października 2010 roku;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. zasądza od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. na rzecz J. Ż. (1) kwotę 1.177,08 zł (jeden tysiąc sto siedemdziesiąt siedem złotych osiem groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych:

a) od J. Ż. (1) z roszczenia zasądzonego w pkt II.1. wyroku kwotę 799,12 zł (siedemset dziewięćdziesiąt dziewięć złotych dwanaście groszy);

b) od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. kwotę 2.160,58 zł (dwa tysiące sto sześćdziesiąt złotych pięćdziesiąt osiem groszy);

5. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa S. W. w Łodzi na rzecz Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. kwotę 270 zł (dwieście siedemdziesiąt złotych) tytułem nadpłaconej zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego, uiszczonej w dniu 17 czerwca 2014 roku, zaksięgowanej pod pozycją 2411 140885.

Sygn. akt II C 920/12

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 7 listopada 2012 roku powódka K. Ż. (1) wniosła o zasądzenie od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego z siedzibą w W. kwoty 33.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę powstałą w związku ze śmiercią męża Ł. Ż. (1) z ustawowymi odsetkami od dnia 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty, kwoty 22.000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej w związku ze śmiercią męża Ł. Ż. z ustawowymi odsetkami od dnia 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu 13 października 2010 roku w Ł. M. M. kierujący samochodem osobowym doprowadził do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego pasażer tego samochodu Ł. Ż. (1) poniósł śmierć na miejscu zdarzenia. Śmierć męża Ł. Ż. (1) spowodowała u K. Ż. (1) dotkliwą krzywdę, gdyż zmarły był osobą najbliższą dla powódki, zmarł młodo. Po śmierci męża powódka podjęła leczenie psychiatryczne i psychologiczne. Ponadto, na skutek śmierci męża sytuacja życiowa powódki uległa znacznemu pogorszeniu. Powódka nie może już liczyć na pomoc męża w utrzymaniu rodziny, zapewnieniu bytu córce J., ani na wsparcie w trudach dnia codziennego. Utraciła także poczucie bezpieczeństwa, stabilizacji i pomocy. Pojazd sprawcy nie posiadał ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej, a zatem odpowiedzialność za szkodę ponosi Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny. Pozwany w toku postępowania likwidacyjnego przyznał powódce kwotę

10.000 zł zadośćuczynienia oraz kwotę 8.000 zł odszkodowania. Sprawę zarejestrowano pod sygnaturą akt II C 920/12.

(pozew k.2-6)

Postanowieniem z dnia 16 listopada 2012 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi zwolnił K. Ż. (1) od opłaty od pozwu w całości, oddalając jej wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w pozostałym zakresie.

(postanowienie k.34)

W pozwie z dnia 7 listopada 2012 roku powódka J. Ż. (1) wniosła o zasądzenie od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego z siedzibą w W. kwoty 22.000 zł tytułem dalszego zadośćuczynienia w związku ze śmiercią ojca Ł. Ż. (1) z ustawowymi odsetkami od dnia 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty, kwoty 22.000 zł tytułem dalszego odszkodowania za znaczne pogorszenie jej sytuacji życiowej na skutek śmierci ojca Ł. Ż. (1) z ustawowymi odsetkami od dnia 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwoty 500 zł miesięcznie tytułem renty na rzecz małoletniej J. Ż. (1) płatnej do dnia 15-ego każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat do rąk przedstawicielki ustawowej K. Ż. (1) od dnia 14 października 2010 roku. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu 13 października 2010 roku, w Ł., M. M. kierujący samochodem osobowym doprowadził do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego pasażer tego samochodu Ł. Ż. (1) poniósł śmierć na miejscu zdarzenia. Śmierć ojca Ł. Ż. (1) spowodowała u J. Ż. (1) dotkliwą krzywdę, gdyż zmarły był osobą najbliższą dla powódki, zmarł młodo. Powódka była silnie związana z ojcem, który spędzał z nią dużo czasu. Ponadto, na skutek śmierci ojca sytuacja życiowa powódki uległa znacznemu pogorszeniu. Powódka nie może już liczyć na pomoc ojca w utrzymaniu rodziny i zapewnieniu bytu, ani na wsparcie w trudach dnia codziennego. Utraciła także poczucie bezpieczeństwa, stabilizacji i pomocy. Ciężar utrzymania małoletniej powódki spadł w całości na jej matkę K. Ż. (1). Pojazd sprawcy nie posiadał ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej, a zatem odpowiedzialność za szkodę ponosi Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny. Pozwany w toku postępowania likwidacyjnego przyznał powódce kwotę 8.000 zł zadośćuczynienia oraz kwotę 8.000 zł odszkodowania. Sprawę zarejestrowano pod sygnaturą akt II C 921/12.

(pozew k.39-43)

Postanowieniem z dnia 16 listopada 2012 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi zwolnił J. Ż. (1) od opłaty od pozwu w całości, oddalając jej wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w pozostałym zakresie.

(postanowienie k.71)

Postanowieniem z dnia 7 grudnia 2012 roku tutejszy Sąd połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy o sygnaturach II C 920/12 oraz II C 921/12. Połączone sprawy są dalej prowadzone pod sygnaturą II C 920/12.

(postanowienie k.75)

W odpowiedziach na pozwy Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny wniósł o ich oddalenie i zasądzenie od powódek na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty od pełnomocnictwa. Pozwany wskazał, że nie kwestionuje, że sprawca zdarzenia M. M. nie posiadał ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Wyjaśnił, że w związku z tym po zgłoszeniu szkody wypłacił na rzecz powódki K. Ż. (1) kwotę 10.000 zł zadośćuczynienia oraz kwotę 8.000 zł odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci osoby bliskiej. Pozwany ustalił należne K. Ż. (1) zadośćuczynienie na kwotę 50.000 zł, a odszkodowanie na kwotę 40.000 zł i pomniejszył je o przyczynienie się Ł. Ż. (1) do zaistnienia szkody w wysokości 80%. Natomiast, należne J. Ż. (1) zadośćuczynienie i odszkodowanie ustalono na kwoty po 40.000 zł i pomniejszono je o 80% przyczynienia, wypłacając małoletniej powódce kwotę 8.000 zł tytułem zadośćuczynienia i kwotę 8.000 zł tytułem odszkodowania. Podniósł, że z dokumentów zgromadzonych w sprawie karnej VI K 33/11 wynika, że poszkodowany Ł. Ż. (1) dobrowolnie zdecydował się na podróż z nietrzeźwym kierowcą, bez uprawnień do kierowania pojazdem, nie był zapięty pasami bezpieczeństwa, a przed zdarzeniem wraz z kierowcą pił

alkohol. W ocenie pozwanego, biorąc pod uwagę stanowisko orzecznictwa zgodnie z którym spożywanie alkoholu z kierowcą pojazdu przed jazdą stanowi przyczynienie się do powstania szkody w znacznym stopniu, należało przyjąć przyczynienie się poszkodowanego do powstania szkody w 80%. Pozwany zaznaczył, że żądanie renty nie zostało udowodnione.

Mając na uwadze powyższe, pozwany kwestionował zasadność dalszych roszczeń powódek z tytułu zadośćuczynienia, odszkodowania oraz renty.

(odpowiedź na pozew k.78-85 i k.94-101)

W piśmie z dnia 25 marca 2013 roku pełnomocnik powódek wskazał, że w ocenie strony powodowej stopień przyczynienia się Ł. Ż. (1) do powstania szkody z uwagi na fakt, iż decydował się na jazdę z nietrzeźwym kierowcą, a wcześniej spożywał z nim alkohol wynosi 50%. Podniósł, że przyjęcie przyczynienia w stopniu wskazanym przez pozwanego, przerzuca odpowiedzialność cywilną za czyn sprawcy wypadku na poszkodowanego. Podkreślił, że przyczynienie jakie można przypisać poszkodowanemu nie oznacza automatycznego zmniejszenia świadczeń należnych powódkom. Rolą sądu jest ocena czy takie zmniejszenie powinno nastąpić. Ponadto, pełnomocnik powódek wniósł także o zabezpieczenie roszczenia powódki J. Ż. (1) o rentę i zwolnienie powódki od opłaty od wniosku o udzielenie zabezpieczenia

(pismo pełnomocnika powódek k.136-137)

Zarządzeniem z dnia kwietnia 2013 roku zwrócono wniosek powódki J. Ż. (1) o zwolnienie od kosztu opłaty od wniosku o udzielenie zabezpieczenia oraz zwrócono wniosek o udzielenie zabezpieczenia.

(zarządzenie k.145-146)

W piśmie z dnia 29 kwietnia 2013 roku pełnomocnik powódek wniósł o zabezpieczenie roszczeń o rentę poprzez wydanie postanowienia nakazującego pozwanemu płacić na rzecz małoletniej powódki J. Ż. (1) kwoty 500 zł miesięcznie płatnej do dnia 10 – go każdego miesiąca z góry do rąk przedstawicielki ustawowej powódki – matki K. Ż. (1) wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności każdej z kwot przez czas trwania procesu. Nadto, żądał zwolnienia małoletniej powódki od kosztu opłaty sądowej od wniosku o udzielenie zabezpieczenia. W uzasadnieniu wniosku o zabezpieczenie podniesiono, że małoletnia powódka J. Ż. (1) po śmierci ojca znajduje się w trudnej sytuacji materialnej. Pozostaje na wyłącznym utrzymaniu matki K. Ż. (1), która w chwili obecnej pobiera zasiłek rehabilitacyjny w wysokości 980 zł. J. Ż. (1) otrzymuje rentę z ZUS w wysokości 805 zł. Uczęszcza do szkoły podstawowej, co wiąże się z dodatkowymi, obok zaspokajania podstawowych potrzeb żywieniowych, mieszkaniowych i odzieżowych wydatkami na jej utrzymanie. Matka nie jest w stanie zaspokoić podstawowych potrzeb małoletniej. Żądna kwota tytułem zabezpieczenia wydaje się adekwatna biorąc pod uwagę wydatki, które powinny być ponoszone dla zaspokojenia koniecznych tylko potrzeb małoletniej, jak również możliwości zarobkowe zmarłego.

(wniosek k.151-152)

Postanowieniem z dnia 28 maja 2013 roku Sąd zwolnił J. Ż. (1) od kosztu opłaty sądowej od wniosku o udzielenie zabezpieczenia w całości.

(postanowienie k.169)

Na rozprawie w dniu 21 czerwca 2013 roku pełnomocnik powódek popierał powództwo.

(protokół rozprawy k.190-197)

W odpowiedzi na wniosek o udzielenie zabezpieczenia pełnomocnik pozwanego wniósł o jego oddalenie jako niezasadnego. Wskazał na brak interesu powódki w udzieleniu zabezpieczenia oraz nieuprawdopodobnienie roszczenia co do zasady i wysokości.

(odpowiedź na wniosek k.212-213)

Postanowieniem z dnia 5 lipca 2013 roku, Sąd udzielił zabezpieczenia roszczenia powódki J. Ż. (1) o rentę w ten sposób, że zobowiązał Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w W. do uiszczania na rzecz małoletniej powódki J. Ż. (1), do czasu prawomocnego zakończenia niniejszego procesu, kwoty 200 zł miesięcznie, płatnej do dnia 10-ego każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności każdej kwoty, poczynając od lipca 2013 roku. W pozostałej części wniosek został oddalony. Postanowienie to zaskarżył zażaleniem pozwany.

Postanowieniem z dnia 6 grudnia 2013 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił zażalenie pozwanego na postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia.

(postanowienie k.211, uzasadnienie k.245-250, zażalenie k.239-241, postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi z uzasadnieniem k.292-295)

Postanowieniem z dnia 16 lipca 2013 roku Sąd zwolnił powódki od zaliczek na poczet wynagrodzenia biegłych w całości.

(postanowienie k.230)

Postanowieniem z dnia 2 września 2013 roku Sąd oddalił wniosek pozwanego o wstrzymanie wykonalności postanowienia z dnia 5 lipca 2013 roku.

(postanowienie k.276)

W toku dalszego postępowania strony pozostały przy dotychczasowych stanowiskach. Dodatkowo na rozprawie w dniu 28 sierpnia 2015 roku pełnomocnik powódek wyjaśnił, że w ocenie strony powodowej kwota należnego K. Ż. (1) zadośćuczynienia w związku ze śmiercią męża wynosi 76.000 zł, co przy uwzględnieniu wypłaconej przez pozwanego kwoty 10.000 zł oraz przyczynienia poszkodowanego w wysokości 50% daje dochodzoną pozwem kwotę 33.000 zł, a kwota należnego powódce odszkodowania wynosi 52.000 zł, co przy uwzględnieniu wypłaconej przez pozwanego kwoty 8.000 zł oraz przyczynienia poszkodowanego w wysokości 50% daje dochodzoną pozwem kwotę 22.000 zł. Natomiast, kwota należnego J. Ż. (1) zadośćuczynienia i odszkodowania winny wynieść po 52.000 zł, co przy uwzględnieniu wypłaconych przez pozwanego kwot po 8.000 zł oraz przyczynienia poszkodowanego w wysokości 50% daje dochodzone pozwem kwoty po 22.000 zł tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania.

(protokół rozprawy k.391-392, 532-533, k.581-587)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 13 października 2010 roku wieczorem M. M., M. S., Ł. Ż. (1) oraz P. B. pili razem alkohol – piwo i wódkę w barze przy ul. (...) w Ł. oraz palili marihuanę. Dołączył do nich R. S.. Po godzinie 23⁰⁰ wszyscy wsiedli do samochodu marki B. o numerze rejestracyjnym (...) stanowiącym własność M. M.. Pojazd prowadził M. M.. Ł. Ż. (1) zajął miejsce na tylnym siedzeniu po prawej stronie. Samochód nie był wyposażony w pasy bezpieczeństwa w tyłu. Jechali ulicą (...) w stronę ulicy (...), a następnie ulicą (...). M. M. nie posiadał prawa jazdy, o czym jego przyjaciel Ł. Ż. (1) wiedział.

(dowód: zeznania świadka M. M. k.371-372, kserokopia wyroku k.498-500 wraz z uzasadnieniem k.501-518, kserokopia notatki k.429-431, kserokopia karty informacyjnej k.442-443)

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, VI Wydziału Karnego z dnia 2 marca 2011 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt VI K 33/11, M. M. został między innymi uznany za winnego tego, że w dniu 13 października 2010 roku w Ł., kierując samochodem marki B. o numerze rejestracyjnym (...) ulicą (...) od ulicy (...) w kierunku ulicy (...) umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że znajdując się w stanie nietrzeźwości (1,78 promila alkoholu we krwi), jadąc z prędkością nie mniejszą niż 89 km/h, bez uprawnień do kierowania pojazdami, nie dostosował jej do toru ruchu samochodu i prędkości administracyjnie dozwolonej, w

wyniku czego utracił panowanie nad pojazdem, który wpadł w poślizg, wjechał na chodnik, a następnie lewym bokiem uderzył w północno - zachodni narożnik kamienicy przy ul. (...), czym nieumyślnie spowodował wypadek drogowy, w wyniku którego na skutek odniesionych obrażeń nastąpił zgon Ł. Ż. (1), R. S., M. S., zaś P. B. doznał obrażeń ciała w postaci urazu klatki piersiowej oraz złamania IV i V żebra po stronie lewej, które to obrażenia spowodowały u niego naruszenie narządów ciała na czas powyżej 7 dni.

(dowód: kserokopia wyroku k.498-500 wraz z uzasadnieniem k.501-518)

Samochód marki B. o numerze rejestracyjnym (...) nie posiadał ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdów mechanicznych.

(okoliczność bezsporna)

Ł. Ż. (1) zmarł 13 października 2010 roku w Ł.. Pozostawił żonę K. Ż. (1) oraz małoletnią córką J. Ż. (1).

(dowód: kserokopia aktu zgonu k.9 i k.46, kserokopia aktu urodzenia k.15 i k.52)

W chwili śmierci Ł. Ż. (1) był nietrzeźwy.

(dowód: kserokopia protokołu sądowo – lekarskiej sekcji zwłok Ł. Ż. (2) k.458-462, sprawozdanie z badania materiału biologicznego k.463)

K. Ż. (1) poznała Ł. Ż. (1) w 1999 roku, gdy miała 14 lat. Był jej o 4 lata starszym kolegą z sąsiedniej ulicy. Zostali parą, spędzali ze sobą dużo czasu.

K. Ż. (1) i Ł. Ż. (1) zamieszkali razem w mieszkaniu babki macierzystej Ł., gdy K. skończyła 18 lat. Powódka wówczas nie pracowała, kończyła szkołę.

W 2004 roku, gdy K. Ż. (1) zaszła w ciążę, wzięli ślub. Ich córka J. Ż. (1) urodziła się (...). Matka powódki była sceptycznie nastawiona do małżeństwa córki z uwagi na jej młody wiek. Po ślubie małżonkowie zamieszkali nadal u babki macierzystej Ł., która miała duże mieszkanie. Zajmowali swoją wydzieloną część. Po ślubie Ł. Ż. (1) początkowo pracował jako blacharz – lakiernik. Następnie od maja 2005 roku był zatrudniony jako pracownik fizyczny w firmie (...) na ulicy (...) w Ł..

W latach 2004 -2007 powódka była na utrzymaniu męża. W grudniu 2007 roku matka K. J. K. przekazała jej swoją działalność gospodarczą – sklep z odzieżą damską.

J. K. pomagała córce K. po urodzeniu się wnuczki J..

(dowód: kserokopia aktu urodzenia k.52, zeznania świadka J. K. k.191-193, zeznania świadka A. R. k.194-195, zeznania świadka I. S. k.195-197, przesłuchanie powódki K. Ż. (1) k.583-586, kserokopia informacji z ewidencji działalności gospodarczej k.587)

K. Ż. (1) i Ł. Ż. (1) byli postrzegani jako dobre małżeństwo. Dzielili się obowiązkami domowymi jak pranie, sprzątanie, zakupy. Ł. Ż. (1) dużo czasu poświęcał córce np. zabierał ją na spacer, na rower, na sanki, do kina, na basen. J. lubiła spędzać czas z tatą. Cała rodzina wolny czas, święta i wakacje spędzała razem. Babka macierzysta Ł. Ż. (1) kupiła małżonkom działkę, gdzie spędzali wakacje. Nie było ich stać na dalekie podróże, ale zawsze starali się organizować J. udane wakacje.

Ł. Ż. (1) zajmował się w domu naprawami, czy drobnymi remontami. Obecnie, gdy trzeba wykonać w domu takie prace np. zmienić kran K. Ż. (1) musi komuś zlecić odpłatne wykonanie takich prac.

Powódka przychodziła w odwiedziny do matki zawsze z mężem. Ł. Ż. (1) był pomocnym zięciem.

(dowód: zeznania świadka J. K. k.191-193, zeznania A. R. k.194-195, zeznania świadka I. S. k.195-197)

Ł. Ż. (1) w dniu 12 września 2001 roku po zdaniu egzaminu otrzymał tytuł czeladnika w zawodzie lakiernictwo pojazdowe (numer świadectwa czeladniczego (...)).

(dowód: kserokopia zaświadczenia k.141)

Ł. Ż. (1) w okresie od dnia 01 maja 2005 roku do dnia 13 października 2010 roku był zatrudniony na stanowisku pracownika produkcyjnego w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Handlowo – Usługowym w Ł.. Jego średnie miesięczne wynagrodzenie netto w 2007 roku wynosiło 943,99 zł, w 2008 roku – 927,76 zł, w 2009 roku – 1.017,04 zł. W 2010 roku średnie miesięczne wynagrodzenie z 9 miesięcy wynosiło 971,44 zł netto.

(dowód: kserokopia zaświadczenia k.140, kserokopia świadectwa pracy k.16 i to samo k.53, kserokopia zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k. 17 i to samo k. 54)

K. Ż. (1) otrzymała przychód: za rok 2008 w kwocie 34.551 zł, za rok 2009 w kwocie 36.670 zł, za rok 2010 w kwocie 14.188 zł. Dodatkowo w 2010 roku uzyskała dochód w kwocie 2.911 zł.

Ł. Ż. (1) w 2008 roku uzyskał dochód w kwocie 11.563 zł, w 2009 roku dochód w kwocie 12.791 zł.

(dowód: kserokopie PIT koperta k.164)

O śmierci męża K. Ż. (1) została zawiadomiona przez koleżankę. Nad ranem dnia 14 października 2010 roku informacja ta została potwierdzona przez Policję.

Następnego dnia po śmierci Ł. Ż. (1) z domu zabrano pogotowie do szpitala psychiatrycznego na ulicy (...) w Ł., ponieważ niszczyła rzeczy w domu, krzyczała, że nie ma, po co żyć. W szpitalu powódka dostała leki i się uspokoiła. Po kilku godzinach została odebrana ze szpitala przez rodzinę.

Do pogrzebu Ł. Ż. (1) jego córka J. przebywała u I. S. – siostry matki.

Przez kilka miesięcy po śmierci męża K. Ż. (1) przebywała w domu, nie odzywała się do innych osób, chodziła też na miejsce, gdzie zginął mąż. Mieszkała wówczas z córką J. u swojej matki. Nie radziła sobie ze sprawami dnia codziennego, nie zajmowała się domem ani dzieckiem.

Przed śmiercią męża K. Ż. (1) samodzielnie zajmowała się prowadzeniem sklepu, sprowadzała towar i sprzedawała go. Po śmierci Ł. Ż. (1) powódka nie była w stanie sama dalej prowadzić sklepu – pomagała jej w tym matka J. K.. Powódka czasem przychodziła do sklepu na godzinę i dłużej nie wytrzymała.

Przez okres około roku po śmierci męża K. Ż. (1) nie chciała być sama, był to dla niej najcięższy czas. Dzwoniła wtedy np. do siostry. Gdy jej matka zajmowała się sklepem i (...) była sama w domu, brała tabletki i spała. J. do przedszkola czy szkoły odprowadzała babka J. K. razem z K. Ż. (1). K. Ż. (1) odbierała czasem córkę J. z przedszkola, gdy lepiej się czuła. Powódkom pomagała także bratowa męża matki powódki - M. K., która zaglądała do K. Ż. (1), kiedy jej matka była w sklepie.

K. Ż. (1) po śmierci męża nie wróciła do wspólnego mieszkania. Zdecydowała się na przeprowadzę na ulicę (...) w Ł., żeby otoczenie nie przypominało jej męża. Rodzinie wydawało się wówczas, że wszystko jest w porządku. Po pewnym czasie okazało się, że powódka sobie nie radzi, nadużywa alkoholu, nie zaprowadza córki do przedszkola. Jej stan uległ poprawie po leczeniu psychiatrycznym.

Powódka wspólnie z mężem gospodarowała zarobionymi pieniędzmi. Przed śmiercią Ł. obie babcie czasem kupowały coś wnuczce. Obecnie babcie dają J. drobne kwoty pieniężne albo kupują buty, ubrania.

(dowód: zeznania świadka I. S. k.195-197, zeznania świadka A. R. k.194-195, zeznania świadka J. K. k.191-193, przesłuchanie powódki K. Ż. (1) k.583-586)

Siostra powódki, u której zaraz po śmierci Ł. Ż. (1) przebywała J. Ż. (1), powiedziała dziecku, że tata jest w szpitalu. Nie miała odwagi powiedzieć jej, że ojciec nie żyje. Dziewczynka chciała go odwiedzić, zadzwonić do niego. Potem jakieś dziecko w przedszkolu powiedziało J., że jej tata nie żyje. J. bardzo płakała.

J. Ż. (1) o śmierci ojca dowiedziała się ostatecznie od babki macierzystej J. K.. Po tej rozmowie J. stała się spokojniejsza.

K. Ż. (1) nie zabrała córki na pogrzeb ojca, aby chronić ją przed silnymi emocjami.

J. po śmierci ojca nie korzystała z pomocy psychiatry ani psychologa. K. Ż. (1) konsultowała ze swoim lekarzem psychiatrą, jak postępować z córką J. po śmierci ojca. Lekarz powódki nie widział potrzeby korzystania przez dziecko z pomocy specjalisty. W przedszkolu nie zaobserwowano u J. żadnych problemów. W szkole J. dobrze się uczy. Stała się jednak zamknięta w sobie. Gdy odwiedzała babkę ojczystą A. R. mówiła, że brakuje jej taty. Po śmierci ojca J. bywała złośliwa, czasem agresywna. Wcześniej nie obserwowano u niej takich zachowań.

J. po śmierć ojca wyobrażała sobie, że on jest na górze i wysyłała mu balony z listami. J. pamięta o ojcu, jeździ na jego grób z np. z okazji Dnia Ojca, czy jego urodzin. J. zaakceptowała nowego partnera matki – ojca jej siostry N., mówi do niego „tato”. Nie potrafi jednak zaakceptować jego poleceń.

(dowód: zeznania świadka J. K. k.191-193, zeznania świadka A. R. k.194-195, zeznania świadka I. S. k.195-197, przesłuchanie powódki K. Ż. (1) k.583-586)

W chwili śmierci męża K. Ż. (1) miała córkę J., matkę J. K. i siostrę I. S.. Ojciec K. Ż. (1) już nie żył – zmarł 1999 roku.

W 2012 roku K. Ż. (1) zamieszkała z R. C.. W 2013 roku K. Ż. (1) urodziła córkę N. C.. Przez około rok po jej urodzeniu zamieszkiwała ze swoim ówczesnym partnerem R. C. – ojcem N..

(dowód: przesłuchanie powódki K. Ż. (1) k.583-586)

Po śmierci męża K. Ż. (1) korzystała z pomocy psychiatry i psychologa. Leczenie psychiatryczne trwało do czerwca 2012 roku. Początkowo powódka przyjmowała silniejsze leki, później słabsze. Dzięki leczeniu nauczyła się funkcjonować bez leków i żyć bez męża.

W czasie wizyty w dniu 5 stycznia 2012 roku odnotowano, że powódka podała psychologowi, że mąż nadużywał alkoholu i wracał do domu pijany. W czasie wizyty w dniu 1 marca 2012 roku zapisano, że K. Ż. (1) powiedziała psychologowi, że mąż dopuszczał się przemocy fizycznej i psychicznej, nadużywał alkoholu, a także że powódka kochała go i bała się go. W czasie wizyty w dniu 14 marca 2012 roku zapisano, że K. Ż. (1) powiedziała psychologowi, że mąż nie był dla niej dobrym człowiekiem.

W 2012 roku wykryto u K. Ż. (1) nowotwór szyjki macicy, powódka przeszła operację i leczenie. Lekarze mówili jej, że nie będzie mieć więcej dzieci. Choroba nie wpłynęła mocno na jej psychikę, gdyż leczenie psychiatryczne po śmierci męża wzmocniło ją i mogła mądrze podejść do choroby.

(dowód: kserokopia dokumentacji medycznej koperta k.147 i k.148, przesłuchanie powódki K. Ż. (1) k.583-586)

Zgon osoby bliskiej jest szczególnym rodzajem utraty, której nie można nigdy odzyskać. Strata taka staje się często przyczyną głębokich cierpień osoby opuszczonej i przeżyć, które u niektórych osób mogą osiągnąć nasilenie chorobowe. Wyróżnia się kilka faz reakcji żałoby. Pierwsza to stan psychicznego odrętwienia, niedopuszczania do świadomości, że ukochana osoba odeszła na zawsze. Drugą fazą jest żali i rozpacz, a u niektórych jednocześnie złość i gniew. Dalsza faza to reakcja typowo depresyjna z przeżywaniem uczucia smutku i lęku, skupieniem przeżyć wokół osoby zmarłej. Reakcja żałoby należy do grupy zaburzeń adaptacyjnych, jest naturalną reakcją na odejście

osoby bliskiej. Czas jej trwania nie powinien przekroczyć 6 miesięcy. Jeśli czas jej trwania przekroczy 6 miesięcy, rozpoznaje się zaburzenie psychiczne zgodnie z obrazem psychicznym. Aby rozpoznać zaburzenie adaptacyjne należy ocenić związek pomiędzy występującymi objawami, a sytuacją stresową lub kryzysem życiowym. U powódki K. Ż. (1) rozpoznano epizod depresyjny, którego początek miał charakter reaktywny związany ze śmiercią męża. Po okresie 2 lat powódka poradziła sobie z sytuacją traumatyczną i obecnie nie wymaga pomocy specjalistycznej.

Bezpośrednio po śmierci męża u K. Ż. (1) wystąpiła reakcja żałoby, której objawy przedłużały się co w efekcie spowodowało wystąpienie epizodu depresyjnego. Rozmiar cierpień bezpośrednio po śmierci męża był bardzo duży, a z upływem czasu zmniejszał swoje natężenie.

Długotrwały uszczerbek na zdrowiu K. Ż. (1) związany z czasem trwania objawów psychicznych po śmierci męża powyżej 6 miesięcy w postaci epizodu depresyjnego wynosi 10%.

(dowód: pisemna opinia biegłej psychiatry k.316-320, pisemna uzupełniająca opinia biegłej psychiatry k.413)

Jest prawdopodobne, że J. Ż. (1) zareagowała negatywnie na deprivację ojca. Jest jednak mało prawdopodobne, aby dziecko w jej wieku potrafiło zrozumieć kwestię śmierci z pełnymi jej konsekwencjami. Dzieci w tym przedziale wiekowym postrzegają sytuację śmierci jako „zniknięcie” osoby, która do tej pory „była”. Reakcja negatywna na deprivację osoby ojca była wzmacniana prawdopodobnie poprzez obserwacje osób dorosłych – smutek przygnębienie, rozpacz.

J. Ż. (1) z uwagi na wiek i upływ czasu nie reprezentuje negatywnych emocji będących w związku przyczynowo – skutkowym ze śmiercią ojca, poza sytuacją wspomnieniową w korelacji z osobami dorosłymi z rodziny. Nie ujawnia aktualnie nasilonych śladów pamięciowych wskazujących na istnienie w chwili obecnej aktywnego związku emocjonalnego z osobą zmarłego. Śmierć ojca nie wpłynęła trwale na sferę emocjonalną J., nie doprowadziła do zakłócenia w sferze emocji czy intelektu. Reakcja emocjonalna jakiej J. Ż. (1) mogła doznać była związana z obserwacją reakcji matki i babki ojczystej. Reakcja była przemijająca – dziecko prawidłowo i z sukcesem funkcjonuje w życiu rodzinnym i społecznym (np. szkoła).

(dowód: pisemna opinia biegłej psycholog k.327-329)

W okresie od 1 grudnia 2007 roku do 31 grudnia 2013 roku K. Ż. (1) prowadziła działalność gospodarczą polegającą na sprzedaży detalicznej odzieży. Powódka zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej, gdyż dochody z niej przestały pokrywać koszty. Od stycznia 2014 roku do maja 2015 roku K. Ż. (1) była zarejestrowana jako bezrobotna. Następnie powódka podjęła pracę w sklepie (...), ale musiała z niej zrezygnować, ponieważ córka N. chorowała i nie miała jej z kim zostawić.

(dowód: kserokopia informacji z ewidencji działalności gospodarczej k.587, przesłuchanie powódki K. Ż. (1) k.583-586)

Obecnie K. Ż. (1) mieszka na ulicy (...) w Ł. w mieszkaniu spółdzielczym własnościowym. Prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z córkami J. Ż. (1) i N. C.. Opłaty za czynsz, wodę oraz wywóz śmieci wynoszą 500 zł miesięcznie. Opłaty za gaz wynoszą 60 zł na dwa miesiące, a opłaty za prąd 150 zł miesięcznie, opłaty za telewizję z internetem to 100 zł miesięcznie. Telefon J. kosztuje 100 zł miesięcznie.

Ojciec N. dobrowolnie przekazuje na jej utrzymanie kwotę około 350 zł miesięcznie. Stara się płacić regularnie, ale nie zawsze przekazuje powódce pieniądze co miesiąc. Jej główne źródło utrzymania stanowi renta po zmarłym mężu w kwocie 805 zł netto, z której połowa przysługuje K. Ż. (2), a połowa J. Ż. (2). K. Ż. (1) korzysta z finansowej pomocy siostry oraz matki zmarłego męża.

J. Ż. (1) ma 10 lat, rozpoczyna naukę w piątej klasie szkoły podstawowej. Wydatki na ubranie, żywność, artykuły chemiczne i kosmetyki dla J. wynoszą obecnie około 700 zł miesięcznie. Komplet książek do szkoły kosztował 460 zł, worek z plecakiem 150 zł. Ponadto, K. Ż. (1) ponosi następujące wydatki związane z edukacją córki: opłata za komitet

rodzicielski w kwocie 60 zł na rok, opłata na (...) w kwocie około 60 zł rocznie, składka ubezpieczenie dziecka w kwocie 60 zł rocznie, opłata za ksero w szkole 40 zł rocznie. W trakcie roku szkolnego dochodzą jeszcze koszty wyjść pozaszkolnych.

J. chodzi na kurs tańca do studia (...), zajęcia odbywają się dwa razy w tygodniu. Czasem J. ma zajęcia dodatkowe wliczone w cenę. Opłata za kurs tańca wynosi 150 zł miesięcznie. J. jest osobą zdrową.

Po śmierci męża K. Ż. (1) nie stać na wyjazdy na działkę czy wyjścia z córką na basen. Gdy brakuje jej środków na utrzymanie i jedzenie, pożycza pieniądze od znajomych. Korzysta także z pomocy siostry.

(dowód: przesłuchanie powódki K. Ż. (1) k.583-586)

W piśmie z dnia 21 czerwca 2011 roku pełnomocnik J. Ż. (3) zgłosił Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu za pośrednictwem (...) Spółki Akcyjnej w W. szkodę związaną ze śmiercią Ł. Ż. (1). Wniósł o przyznanie na rzecz córki zmarłego kwoty 80.000 zł zadośćuczynienia oraz kwoty 40.000 zł tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej.

W piśmie z dnia 28 czerwca 2011 roku pełnomocnik K. Ż. (3) zgłosił Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu za pośrednictwem (...) Spółki Akcyjnej w W. szkodę związaną ze śmiercią Ł. Ż. (1). Wniósł o przyznanie na rzecz żony zmarłego kwoty 70.000 zł zadośćuczynienia, kwoty 40.000 zł tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej oraz kwoty 5.081 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu.

(dowód: kserokopia pisma k.29-23 i k.59- 52 - załączonych akt szkody)

Decyzją z dnia 4 stycznia 2012 roku Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny ustalił wysokość należnego powódce K. Ż. (1) zadośćuczynienia na kwotę 50.000 zł, a odszkodowania na kwotę 40.000 zł, zaś wysokość należnego powódce J. Ż. (1) zadośćuczynienia na kwotę 40.000 zł, a odszkodowania na kwotę 40.000 zł. Jednocześnie przyjął, że poszkodowany przyczynił się do powstania szkody w 80%.

W rezultacie, na rzecz K. Ż. (1) pozwany wypłacił kwotę 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia i kwotę 8.000 zł tytułem odszkodowania, a na rzecz J. Ż. (1) kwotę 8.000 zł zadośćuczynienia oraz kwotę 8.000 zł odszkodowania.

(dowód: kserokopia zawiadomienia k.20 i to samo k.57, k.21 i to samo k.58, kserokopia decyzji k.86-86 v. i to samo k.103-103 v.)

Dokonując ustaleń faktycznych, stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, Sąd pominął kserokopie pism k.18-19, k.22, k.23, k.24-25, k.55-56 oraz k.59-62, jako pozostające bez znaczenia dla wyrokowania.

Ustalając stan faktyczny stanowiący podstawę rozstrzygnięcia Sąd nie uwzględnił kserokopii złożonych do akt fotografii (k.10-14 oraz k. 47-51). Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika (poza zdjęciami ślubnymi), kiedy zdjęcia te zostały wykonane. Ponadto, pełnomocnik powódek nie sprecyzował na jakie okoliczności dowód stanowiąc mają złożone do akt fotografie. W szczególności, w ocenie Sądu, nie sposób na ich podstawie ustalić rodzaj więzi łączącej powódki ze zmarłym.

Ustalając stan faktyczny, Sąd pominął kserokopie notatek urzędowych k.432-433, k.434, k.435, k.436, które z uwagi na przedmiot niniejszego procesu pozostawały bez znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Z uwagi na treść art.11 k.p.c., zgodnie z którym ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym, Sąd dokonując ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie pominął kserokopie następujących dokumentów z postępowania karnego: szkicu k.437-438, protokołu oględzin miejsca wypadku k.439-441, sprawozdania z badania zawartości etanolu k.444, opinii biegłego z zakresu analizy wypadków komunikacyjnych k.464-490. Albowiem, Sąd w niniejszej sprawie, nie był władny samodzielnie dokonywać ustaleń faktycznych w zakresie przebiegu wypadku i jego przyczyn.

Dokonując ustaleń faktycznych stanowiący podstawę wydania orzeczenia, z uwagi na zasadę bezpośredniości obowiązującą w postępowaniu cywilnym, Sąd jedynie posiłkowo oparł się na protokołach przesłuchania podejrzanego k.445-448 i k.452-454, protokole przesłuchania świadka P. B. k.449-451, protokole przesłuchania świadka J. P. k.555-457 oraz protokole rozprawy głównej k.491-497. Przeprowadzenia dowodów z tych dokumentów na okoliczności związane z przyczynieniem się poszkodowanego żądał pozwany. W świetle zasady bezpośredniości postępowania, sąd orzekający samodzielnie ustala stan faktyczny stanowiący podstawę rozstrzygnięcia w oparciu o przeprowadzone przed nim dowody. Zaś, ani postępowanie dowodowe przeprowadzone w innej sprawie, przed innym sądem ani ustalenia poczynione przez inny sąd w uzasadnieniu wyroku, nie mogą zastępować postępowania dowodowego w danej sprawie ani własnych ustaleń sądu ją rozpoznającego. W szczególności, protokoły zeznań świadków przesłuchanych w innej sprawie – w tym karnej nie mogą zastępować zeznań świadków złożonych bezpośrednio przed sądem cywilnym. Mogą natomiast, stanowić podstawę do oceny zeznań złożonych przez świadków w postępowaniu cywilnym.

Sąd uznał za niewiarygodne zeznania świadka M. M. złożone w niniejszej sprawie w zakresie w jakim twierdził, że cały dzień przed wypadkiem pił z kolegami alkohol w barze przy ul. (...) w Ł.. Albowiem, w czasie przesłuchania w charakterze podejrzanego w postępowaniu karnym w dniu 14 października 2010 roku świadek ten zeznał, że razem z kolegami spożywał alkohol na około 2 godziny przed wypadkiem (kserokopia protokołu k.445-447).

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka J. K. w zakresie, w jakim świadek twierdziła, że Ł. Ż. (1) zarabiał więcej niż jej córka. Świadek nie potrafiła wskazać dochodów córki ani zięcia, zaś twierdzeniom świadka dotyczącym wysokości dochodów zmarłego przeczą inne zgromadzone dowody w tym zaświadczenia o zarobkach oraz zeznania dotyczące podatku dochodowego od osób fizycznych.

Sąd uznał za niewiarygodne zeznania świadka A. R. w zakresie w jakim podała, że przed śmiercią jej syna Ł. powódka z mężem co roku wyjeżdżali na wakacje, ponieważ było ich na to stać. Zeznania świadka w tym zakresie pozostają w sprzeczności z zeznaniami powódki K. Ż. (1), która wskazała, że za życia męża rodziny nie było stać na wakacyjne wyjazdy, wakacje spędzali na działce.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka I. S. w zakresie w jakim twierdziła, że K. Ż. (1) przed ślubem z Ł. pracowała. Jej zeznania w tym zakresie pozostają w sprzeczności z przesłuchaniem samej powódki, która wskazała, że przed ślubem kończyła szkołę i nie pracowała oraz zeznaniami świadka J. K., z których także wynika, że powódka przed ślubem nie pracowała zawodowo.

Sąd nie dał wiary twierdzeniom powódki K. Ż. (1) odnośnie do tego, że jej mąż poza pracą w firmie (...) uzyskiwał dodatkowe dochody w wysokości równej wynagrodzeniu za pracę. Zeznania powódki w tym zakresie pozostają w sprzeczności z innymi dowodami, w tym zeznaniami świadka A. R., która zeznała, że syn poza pracą przy produkcji nie podejmował innego zatrudnienia.

W ocenie Sądu, jako niewiarygodne jawią się twierdzenia powódki K. Ż. (1), że nie jest prawdą to co powiedziała psychologowi na temat znęcania się psychicznego i fizycznego przez męża ponieważ wtedy „wszystko się jej mieszało w głowie.” Dokumentacja medyczna z leczenia psychiatrycznego i psychologicznego powódki nie zawiera adnotacji, z których wynikałoby, że jej wypowiedzi mają charakter niespójny czy nielogiczny, a takie zapisy z pewnością znalazłyby się w opisie przebiegu wizyt, gdyby taka sytuacja miała miejsce. Zdaniem Sądu, powódka obecnie zaprzecza podanym w toku leczenia spontanicznie i zgodnie z rzeczywistością informacjom, gdyż pozostają w sprzeczności z prezentowaną w toku postępowania linią zgodnego i bardzo kochającego się małżeństwa ze zmarłym Ł. Ż. (1). Na uwagę zasługuje przy tym okoliczność, iż powódka przyznała, że gdy mąż wracał do domu pod wpływem alkoholu, klócili się.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powódka K. Ż. (1) wniosła o zasądzenie od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego z siedzibą w W. kwoty 33.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę powstałą w związku ze śmiercią męża Ł. Ż. (1) z ustawowymi

odsetkami od dnia 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwoty 22.000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej w związku ze śmiercią męża Ł. Ż. z ustawowymi odsetkami od dnia 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty. Natomiast, powódka J. Ż. (1) wniosła o zasądzenie od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego z siedzibą w W. kwoty 22.000 zł tytułem dalszego zadośćuczynienia w związku ze śmiercią ojca Ł. Ż. (1) z ustawowymi odsetkami od dnia 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty, kwoty 22.000 zł tytułem dalszego odszkodowania za znaczne pogorszenie jej sytuacji życiowej na skutek śmierci ojca Ł. Ż. (1) z ustawowymi odsetkami od dnia 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwoty 500 zł miesięcznie tytułem renty na rzecz małoletniej J. Ż. (1) płatnej do dnia 15-ego każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat do rąk przedstawicielki ustawowej K. Ż. (1) od dnia 14 października 2010 roku.

Pozwany Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny wniósł o oddalenie obu powództw i zasądzenie od powódek na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty od pełnomocnictwa. Pozwany nie kwestionował zasady swej odpowiedzialności. Przyznał, że sprawca zdarzenia M. M. nie posiadał ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Wyjaśnił, że w związku z tym po zgłoszeniu szkody wypłacił na rzecz powódki K. Ż. (1) kwotę 10.000 zł zadośćuczynienia oraz kwotę 8.000 zł odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci osoby bliskiej. Pozwany ustalił należne K. Ż. (1) zadośćuczynienie na kwotę 50.000 zł, a odszkodowanie na kwotę 40.000 zł i pomniejszył je o przyczynienie się Ł. Ż. (1) do zaistnienia szkody w wysokości 80%. Natomiast, należne J. Ż. (1) zadośćuczynienie i odszkodowanie ustalono na kwoty po 40.000 zł i pomniejszono je o 80% przyczynienia, wypłacając małoletniej powódce kwotę 8.000 zł tytułem zadośćuczynienia i kwotę 8.000 zł tytułem odszkodowania. Podniósł zarzut przyczynienia się przez poszkodowanego Ł. Ż. (1) w znacznym stopniu poprzez podjęcie decyzji o podróży z nietrzeźwym kierowcą, bez uprawnień do kierowania pojazdem, bez zapiętych pasów bezpieczeństwa, z którym przed zdarzeniem pił alkohol. W ocenie pozwanego, biorąc pod uwagę stanowisko orzecznictwa zgodnie z którym spożywanie alkoholu z kierowcą pojazdu przed jazdą stanowi przyczynienie się do powstania szkody w znacznym stopniu, należało przyjąć przyczynienie się poszkodowanego do powstania szkody w 80%. Pozwany kwestionował żądanie renty jako nieudowodnione.

Stosownie do treści przepisu art. 98 ust.1 pkt 3 a) ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 z zm.) do zadań Funduszu należy między innymi: zaspokajanie roszczeń z tytułu ubezpieczeń obowiązkowych, w tym z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, w granicach określonych na podstawie przepisów rozdziałów 2 i 3 ustawy, za szkody powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na osobie, w mieniu, w mieniu i na osobie, gdy: posiadacz zidentyfikowanego pojazdu mechanicznego, którego ruchem szkodę tę wyrządzono, nie był ubezpieczony obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

W przedmiotowej sprawie odpowiedzialność kierującego pojazdem mechanicznym marki B. o numerze rejestracyjnym (...) M. M. kształtowała się zgodnie z art.436 § 1 k.c. na zasadzie ryzyka.

Pozwany nie kwestionował zasady swej odpowiedzialności. Kwestię sporną stanowiła natomiast wysokość zadośćuczynienia i odszkodowania ponad wypłacone powódkom kwoty oraz zasadność przyznania renty na rzecz powódki J. Ż. (1), a także stopień przyczynienia się zmarłego do powstania szkody.

Zgodnie z przepisem art.362 k.c., jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

W świetle orzecznictwa, poszkodowany przyczynia się do powstania szkody, jeżeli jego zachowanie się jest adekwatną współprzyczyną powstania szkody w ogóle. Zaś miarą przyczynienia się poszkodowanego jest kryterium stopnia zawinienia obu stron. Takie zachowanie poszkodowanego, któremu nie można przypisać nieprawidłowości (naganności), nie może być uznane za przyczynienie się. Przy odpowiedzialności na podstawie art. 415 k.c. konieczne jest porównanie winy poszkodowanego z winą sprawcy lub osoby, za którą odpowiada (tak między innymi Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 lutego 2001 roku, I PKN 248/00, OSNP 2002 rok, nr 21, poz. 522, Sąd Najwyższy

w wyroku z dnia 12 czerwca 1980 roku, II CR 166/80, niepubl., Adam Szpunar „Przyczynienie się do powstania szkody w wypadku komunikacyjnym” Rejent 2001, nr 6, s.13, Paweł Garnecki „W sprawie wykładni art.362 kodeksu cywilnego.”, Państwo i Prawo 2003 rok, nr 1, poz.62, Tadeusz Wiśniewski w pracy zbiorowej „Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia zobowiązania” pod red. Gerarda Bieńka, Warszawa 2002 rok). Stopień winy obu stron jako kryterium oceny stopnia przyczynienia się poszkodowanego znajduje zastosowanie także wówczas, gdy podstawę odpowiedzialności stanowi zasada ryzyka (tak również A. S. „Przyczynienie się do powstania szkody w wypadku komunikacyjnym” R. 2001, nr 6, s.13 i n).

W literaturze podkreśla się, iż umieszczenie przepisu art. 362 k.c. bezpośrednio po art. 361 k.c., wskazuje wyraźnie, że przyczynienie się poszkodowanego do powstania lub zwiększenia szkody, jako przejaw powstania szkody w warunkach wielości przyczyn, z których jedną jest zachowanie się poszkodowanego, winno być rozpatrywane w kategoriach normalnego związku przyczynowego (por. np. T. Wiśniewski, w: Komentarz 2009, I, s. 86; por. uwagi do art. 361 § 2; Kodeks cywilny. Komentarz do art. 1-449¹⁰. Tom I pod red. prof. dr hab. Krzysztofa Pietrzykowskiego wydawnictwo: C.H.Beck, 2011 rok). Oznacza to, że aby zachowanie się poszkodowanego mogło być podniesione do rangi zdarzenia uzasadniającego zmniejszenie należnego mu odszkodowania, musi stanowić samodzielny (zewnętrzny) względem przyczyny głównej czynnik przyczynowy, a nie tylko jej rezultat. Dopiero ustalenie faktu przyczynienia się poszkodowanego daje podstawę do badania zasadności odstępstwa od zasady pełnego odszkodowania. Tak więc konstrukcja przyczynienia się poszkodowanego do powstania lub zwiększenia szkody ma charakter czysto kauzalny, a skutki tego przyczynienia w sferze odszkodowawczej zależą od okoliczności sprawy.

W judykaturze przyjmuje się, że świadoma decyzja powoda o podjęciu jazdy z kierowcą, który był nietrzeźwy w sytuacji, gdy stan nietrzeźwości kierującego pozostaje w związku z zaistniałym zdarzeniem, pozwala na przyjęcie, że poszkodowany przyczynił się do powstania szkody w tak znacznym stopniu, że uzasadnione jest obniżenie należnego mu świadczenia o 50% na podstawie art. 362 k.c. Zaś, przyczynienie się do szkody śmiertelnej ofiary takiego zdarzenia może być podstawą zmniejszenia świadczeń dochodzonych przez jej bliskich na podstawie przepisu art. 446 § 3 i 4 k.c. (tak między innymi Sąd Apelacyjny w Łodzi, I Wydział Cywilny w wyroku z dnia 13 maja 2014 roku, I ACa 1464/13, Sąd Apelacyjny w Białymstoku, I Wydział Cywilny w wyroku z dnia 20 marca 2014 roku, I ACa 840/13).

W rozpoznawanej sprawie bezspornym było, że mąż i ojciec powódek zdecydował się na jazdę z pijanym kierowcą, nieposiadającym uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi. Wcześniej spożywał z nim alkohol, wiedział także, że kierowca nie posiada uprawnień do prowadzenia samochodu. Równocześnie jednak nie wykazano, aby Ł. Ż. (1) swoim zachowaniem w wpłynął na sam przebieg wypadku (np. poprzez szarpanie za kierownicę, popchnięcia kierowcy, rozproszenie jego uwagi). To nie jego zachowanie w przeważającej mierze doprowadziło do wypadku, lecz postępowanie sprawcy wypadku M. M.. Z tych względów, Sąd nie podzielił stanowiska strony pozwanej, która oceniła przyczynienie się poszkodowanego na 80%. Takie stanowisko skutkowałoby w istocie przerzuceniem odpowiedzialności za skutki wypadku z jego sprawcy na poszkodowanego.

Mając na uwadze wyżej wskazane stanowisko doktryny i judykatury Sąd przyjął, że Ł. Ż. (1) przyczynił się w 50% do powstania szkody. Ustalając stopień przyczynienia się bezpośrednio poszkodowanego, Sąd nie uwzględnił kwestii związanej z pasami bezpieczeństwa. Ciężar udowodnienia poniesionego zarzutu przyczynienia spoczywał zgodnie z ogólną zasadą ciężaru dowodu na pozwanym. W pierwszej kolejności, wskazać należy, iż z materiału dowodowego w postaci zeznań świadka M. M. wynika, że samochód marki B. nie był w ogóle wyposażony w pasy bezpieczeństwa z tyłu. Pozwany nie wykazał, aby pojazd posiadał pasy bezpieczeństwa z tyłu. Ponadto, pozwany nie udowodnił, że gdyby Ł. Ż. (1) miał zapięte pasy przeżyłby wypadek, a zastosowanie art. 362 k.c. może nastąpić dopiero po ustaleniu że konkretne zachowanie się poszkodowanego stanowiło adekwatną współprzyczynę powstania szkody lub jej zwiększenia.

Powódki wywodziły swe roszczenia dotyczące zadośćuczynienia z przepisu art.446 § 4 k.c., wprowadzonego na mocy ustawy z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 116,

poz. 731), obowiązującego od dnia 3 sierpnia 2008 roku, zgodnie z którym Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Zadośćuczynienie jest sposobem naprawienia szkody niemajątkowej na osobie w postaci krzywdy. Roszczenie uregulowane w § 4 art.446 k.c. nie ma jednak na celu wyrównania straty poniesionej przez członków najbliższej rodziny zmarłego, lecz ma pomóc dostosować się do nowej rzeczywistości. Do świadczenia wskazanego w art.446 § 4 k.c. mają prawo wyłącznie członkowie najbliższej rodziny. Tym samym zadośćuczynienie ma kompensować nie tyle doznany ból spowodowany śmiercią osoby bliskiej, lecz przedwczesną utratę członka rodziny.

Po wprowadzeniu z dniem 3 sierpnia 2008 roku do polskiego systemu prawa cywilnego odrębnej podstawy zadośćuczynienia w przypadku śmierci najbliższego członka rodziny, pojawiły się w judykaturze i orzecznictwie pytania o kryteria, według których należy określać jego wysokość.

W orzecznictwie, które wypracowało powszechnie przyjmowane obecnie kryteria przyznawania zadośćuczynienia w oparciu o art.445 § 1 k.c., wskazuje się, że stosowanie owych kryteriów w drodze prostej analogii na gruncie art.446 § 4 k.c. jest zawodne. Albowiem, art.446 § 4 k.c. nie wiąże wystąpienia krzywdy ze szkodą na osobie ujętą w kategoriach medycznych. Przyjmuje się, iż uszczerbek na zdrowiu czy rozstrój zdrowia nie stanowią koniecznej przesłanki przyznania zadośćuczynienia w oparciu o art.446 § 4 k.c., choć ich ewentualne wystąpienie wpływa na rozmiar należnego zadośćuczynienia.

Nieprzydatne dla określenia rozmiaru zadośćuczynienia za śmierć najbliższego członka rodziny jest także kryterium bólu. Utrata osoby najbliższej zawsze wywołuje ból. Jednakże, zmierzenie skali cierpienia osoby, która nie doznała uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia, wiąże się z istotnymi trudnościami dowodowymi w postępowaniu sądowym. Ponadto, przyjęcie jako kryterium ustalania wysokości zadośćuczynienia na podstawie art.446 § 4 k.c. stopnia nasilenia bólu po utracie osoby najbliższej prowadziłoby do swoistego „premiowania” osób o słabszej konstrukcji psychicznej, które zawsze intensywniej reagują na sytuację traumatyczną w stosunku do osób o silniejszej konstrukcji psychicznej.

Pewnych wskazówek, co do kryteriów ustalania zadośćuczynienia z art. 446 § 4 k.c. dostarcza uzasadnienie powołanej nowelizacji kodeksu cywilnego. Wskazano w nim między innymi, że skoro zadośćuczynienie istnieje w sytuacji naruszenia dóbr osobistych, o których mowa w art. 23 k.c., to tym bardziej taka możliwość powinna istnieć w przypadku śmierci osoby bliskiej, która w istotny sposób narusza sferę psychicznych odczuć jednostki. Zwłaszcza, że przed nowelizacją kodeksu cywilnego, sądy przyznawały osobom najbliższym zmarłego zadośćuczynienie pieniężne na podstawie art.448 k.c. Natomiast, wprowadzając omawiany przepis polskie prawo idzie śladem tych systemów prawa cywilnego, w których przedmiotem ochrony jest nie tylko majątek, ale także sfera przeżyć psychicznych człowieka.

W orzecznictwie dominuje zapatrywanie, które Sąd Rejonowy podziela, iż ustalenie wysokości zadośćuczynienia w oparciu o art. 446 § 4 k.c. winno nastąpić według kryteriów branych pod uwagę przy zasądzeniu zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych (art. 23 k.c. i art. 24 k.c. w związku z art.448 k.c.), z uwzględnieniem ciężaru gatunkowego naruszonego dobra. Albowiem, na ogół utrata osoby najbliższej stanowi większą dolegliwość psychiczną dla członka rodziny zmarłego, niż naruszenie jego innych dóbr osobistych.

W odniesieniu do zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, przyznawanego w oparciu o art.448 k.c., w judykaturze wskazuje się, że ustalając wysokość tego zadośćuczynienia należy mieć na względzie rodzaj naruszonego dobra osobistego, stopień jego naruszenia, zakres negatywnych konsekwencji wynikających z faktu naruszenia dobra osobistego, jak również stopień winy sprawcy naruszenia (tak między innymi Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2008 roku, I CSK 319/07, Monitor Prawniczy 2008 rok, nr 4, poz.172).

W konsekwencji, w judykaturze i piśmiennictwie, prezentowany jest pogląd, który Sąd Rejonowy podziela, że skoro zadośćuczynienie przewidziane w art.446 § 4 k.c. ma kompensować przedwczesną utratę członka rodziny, a dobrem osobistym, którego naruszenie wymaga rekompensaty, jest prawo do życia w rodzinie, to najwyższe kwoty zadośćuczynienia powinny być zasądzone na rzecz osób, które na skutek śmierci najbliższego członka rodziny stały

się samotne, gdyż nie mają już własnej rodziny. Jako przykład takiej sytuacji wskazuje się roszczenia rodziców, którzy utracili ostatnie dziecko i nie będą mogli już mieć własnych dzieci, a nie posiadają innej bliskiej rodziny (rodziców, rodzeństwa). Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należy także mieć na względzie średni przewidywany czas życia zmarłego członka rodziny, zamieszkiwanie ze zmarłym i pozostawanie z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, posiadanie przez uprawnionych innych członków rodziny, rodzaj zdarzenia powodującego śmierć osoby najbliższej, jego okoliczności, kwestię wykrycia i ukarania sprawcy czynu niedozwolonego będącego przyczyną śmierci osoby najbliższej.

Jednocześnie, w odniesieniu do roszczeń opartych na art. 446 § 4 k.c., podkreśla się, że w każdym wypadku wysokość zadośćuczynienia powinna zostać ustalona z uwzględnieniem okoliczności, że śmierć każdej osoby jest zdarzeniem pewnym, które prędzej czy później musi nastąpić. Tym samym zadośćuczynienie przewidziane w powołanym przepisie rekompensuje w istocie jedynie wcześniejszą utratę członka rodziny.

Natomiast odwołanie się do przeciętnego poziomu zamożności społeczeństwa może mieć jedynie charakter posiłkowy i nie powinno przesłaniać innych ważniejszych przesłanek ustalenia należnych kwot zadośćuczynienia (P. H. "Zadośćuczynienie za śmierć tylko dla członków najbliższej rodziny"; Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 kwietnia 2010 roku, I ACa 178/10, OSA 2010 rok, nr 3, poz.24).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, wskazać należy, iż powódki i zmarły Ł. Ż. (1) byli dla siebie osobami najbliższymi, zamieszkiwali razem, prowadzili wspólne gospodarstwo domowe, spędzali razem czas wolny, wakacje. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego niewątpliwie wynika, że śmierć Ł. Ż. (1) była dla powódek wstrząsem, tym bardziej dotkliwym, że nastąpiła nagle i nieoczekiwanie.

Powódka K. Ż. (1) w dniu 13 października 2010 roku straciła męża, z którym była związana od 14 roku życia, a mieszkała od momentu, gdy stała się pełnoletnia. Zmarły był człowiekiem młodym, w chwili śmierci miał 29 lat, razem z powódką K. Ż. (1) wychowywał córkę, wspierał ją w codziennych obowiązkach domowych. Powódka kochała męża, choć ich relacje nie były idealne. Gdy zmarły wracał do domu pod wpływem alkoholu, małżonkowie kłócili się. Zaś, jak wynika z zapisów w dokumentacji medycznej K. Ż. (1), w trakcie terapii powódka dostrzegła niewłaściwe zachowania męża wobec niej.

Po śmierci męża K. Ż. (1) przeszła załamanie, w pierwszym okresie po stracie męża unikała innych osób, nie była w stanie wrócić do wspólnego mieszkania. Wstrząs po śmierci męża skutkował dla powódki koniecznością leczenia psychiatrycznego. U K. Ż. (1) stwierdzono wystąpienie epizodu depresyjnego, który przedłużając się wywołał długotrwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości 10 %. Powódka nie radziła sobie z tragedią która ją dotknęła, nadużywała alkoholu. Reakcja żałoby u powódki przedłużyła się, cierpienia psychiczne K. Ż. (1) w okresie następującym bezpośrednio po śmierci męża były bardzo duże. Dopiero po upływie dwóch lat od wypadku powódka przezwyciężyła traumę wywołaną śmiercią męża.

J. Ż. (1) dowiedziała się o śmierci ojca przypadkowo, w przedszkolu i dopiero rozmowa z babką macierzystą uspokoiła jej reakcję. Dziewczynka bezpośrednio po zdarzeniu zamknęła się w sobie, ponadto obserwowano negatywne zmiany w jej zachowaniu. Dziewczynka lubiła spędzać czas z ojcem, obecnie odwiedza jego grób. J. Ż. (1) z pewnością przeżyła stratę ojca, jednak ze względu na wiek i znaczny upływ czasu od zdarzenia, nie okazuje obecnie negatywnych emocji związanych ze śmiercią ojca. Dziewczynce zdarza się wspominać zmarłego, zwłaszcza wraz z osobami dorosłymi z rodziny, w rozmowach z nimi. Wątpliwości Sądu nie budzi rozmiar krzywdy małoletniej, która bardzo wcześnie straciła jednego z rodziców, odebrano jej szansę wychowywania się u boku biologicznego ojca. Jednak, Sąd wziął także pod uwagę, iż powódka aktualnie nie przejawia nasilonej więzi emocjonalnej ze zmarłym ojcem, co świadczy, że śmierć ojca nie wpłynęła trwale na jej sferę emocjonalną i nie doprowadziła do zakłócenia w sferze emocji czy intelektu. Bez wątplenia, bezpośrednio po wypadku, powódka narażona była na negatywne emocje, które jednak silnie wiązały się z obserwacją reakcji matki i babki ojczystej. Natomiast obecnie, jak wynika z opinii biegłej psycholog dziecko obecnie prawidłowo i z sukcesem funkcjonuje w życiu rodzinnym i społecznym.

Zaakcentowania wymaga także fakt, iż w wyniku śmierci Ł. Ż. (1) powódki nie stały się osobami samotnymi. Mają siebie na wzajem. W życiu powódek obecne są także matka K. Ż. (1), jej siostra oraz teściowa. W 2012 roku K. Ż. (1) związała się z innym mężczyzną ma z nim córkę N.. W ten sposób J. Ż. (1) zyskała siostrę, a do partnera matki zaczęła mówić „tato”.

Po przeanalizowaniu wyżej wskazanych okoliczności, przepisów oraz dorobku doktryny i orzecznictwa, w ocenie Sądu, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną w związku ze śmiercią Ł. Ż. (1) krzywdę stanowi dla K. Ż. (1) kwota 55.000 zł, a dla rzecz J. Ż. (1) kwota 50.000 zł.

Mając na uwadze powyższe oraz fakt wypłaty na rzecz K. Ż. (1) kwoty 10.000 zł zadośćuczynienia, a także ustalone przez Sąd na poziomie 50% przyczynienie się Ł. Ż. (2) do powstania szkody, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki K. Ż. (1) kwotę 17.500 zł tytułem zadośćuczynienia ($55.000 \text{ zł} \times 50\% - 10.000 \text{ zł} = 27.500 \text{ zł} - 10.000 \text{ zł} = 17.500 \text{ zł}$). Natomiast, na rzecz J. Ż. (1) Sąd zasądził tytułem zadośćuczynienia kwotę 17.000 zł, uwzględniając fakt wypłaty na jej rzecz przez pozwanego kwoty 8.000 złotych tytułem zadośćuczynienia oraz przyczynienie się zmarłego o powstania szkody w wysokości 50 % ($50.000 \text{ zł} \times 50\% - 8.000 \text{ zł} = 25.000 \text{ zł} - 8.000 \text{ zł} = 17.000 \text{ zł}$).

W pozostałej części roszczenia z tytułu zadośćuczynienia podlegały oddaleniu jako nieuzasadnione.

Na marginesie rozważań wskazać należy, iż łączna kwota zadośćuczynienia przyznana na rzecz każdej z powódek, odpowiada w swej wysokości poziomowi kwot przyznawanych z tytułu zadośćuczynienia na podstawie art. 446 § 4 k.c. przez sądy powszechne w analogicznych sprawach. W świetle przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę, kwoty zadośćuczynienia przyznanego na rzecz każdej z powódek stanowią ekonomicznie odczuwalną wartość, a jednocześnie nie są nadmiernie wysokie.

Zgodnie 446 § 3 k.c., Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Celem odszkodowania przyznanego w oparciu o powołany przepis jest zrekompensowanie rzeczywistego znacznego pogorszenia sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny zmarłego. Na uwagę zasługuje przy tym okoliczność, iż odszkodowanie należne na podstawie art. 446 § 3 k.c. nie jest odszkodowaniem pełnym w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., lecz z woli ustawodawcy „stosownym”, takim, które ułatwi przystosowanie się uprawnionemu do zmienionej sytuacji życiowej. Dyspozycja tego przepisu nie obejmuje zatem obowiązku wyrównania wszystkich szkód ustalonych detalicznie, pozostających w związku przyczynowym ze śmiercią członka bliskiej rodziny, gdyż ze swej natury jest to kompensacja o charakterze ryczałtowym (tak między innymi Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 7 maja roku, I ACa 51/14, opubl. L., Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 marca 2007 roku, I CSK 465/06, OSP 2008, nr 11, poz. 123, Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 27 listopada 2013 roku, I ACa 987/13, opubl. L.).

Odszkodowanie przewidziane w przepisie art. 446 § 3 k.c. obejmuje szeroko rozumiane szkody majątkowe, często niewymierne, w związku ze znacznym pogorszeniem sytuacji życiowej. Przewidziany w tym przepisie skutek musi mieć charakter majątkowy. Rozumiane w ten sposób znaczące pogorszenie się sytuacji życiowej może być natomiast efektem nie tylko majątkowych, ale również niemajątkowych następstw utraty najbliższego członka rodziny przez osoby uprawnione. Przy ustaleniu świadczenia na podstawie art. 446 § 3 k.c. sąd obowiązany jest wziąć pod uwagę różnicę pomiędzy stanem, w jakim znaleźli się członkowie rodziny zmarłego po jego śmierci, a ich przewidywanym stanem materialnym, gdyby zmarły żył.

Po nowelizacji i dodaniu do art. 446 k.c. § 4 na uwzględnienie w ramach odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej winny mieć wpływ tylko elementy szkody majątkowej, bowiem szeroko ujmowana szkoda niemajątkowa kompensowana jest w ramach zadośćuczynienia, o którym mowa w art. 446 § 4 k.c.

Pogorszenie musi mieć charakter obiektywny i wynikać ze śmierci osoby najbliższej. Decydujące nie są subiektywne odczucia pośrednio poszkodowanego, ale kryteria obiektywne (tak między innymi Sąd Apelacyjny w Lublinie w

wyroku z dnia 7 maja roku, I ACa 51/14, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 19 listopada 2013 roku, I ACa 1133/13, Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 25 lipca 2013 roku, I ACa 292/13).

Pokreślić przy tym należy, iż przepis art. 446 § 3 k.c. wskazuje na „znaczne pogorszenie” sytuacji życiowej jako przesłankę przyznania najbliższym członkom rodziny zmarłego stosownego odszkodowania. Albowiem, na ogół jest rzeczą oczywistą, że na skutek śmierci osoby bliskiej następuje pogorszenie sytuacji życiowej najbliższych członków jej rodziny.

Ł. Ż. (1) uczestniczył w utrzymaniu rodziny, obowiązkach domowych, zajmował się dzieckiem, dokonywał napraw i remontów. Obecnie K. Ż. (1) musi zlecać odpłatnie wykonywanie napraw czy remontów w domu. Wyłącznie na niej spoczywa ciężar utrzymania rodziny. Przed śmiercią Ł. Ż. (1) pracował na stanowisku pracownika produkcyjnego, w pełnym wymiarze czasu pracy. Ze względu na posiadany przez Ł. Ż. (1) tytuł czeladnika w zawodzie lakiernictwo pojazdowe istniała realna szansa na osiągnięcie przez niego wyższych dochodów w przyszłości. Należy mieć także na uwadze stopniowy wzrost wynagrodzeń pracowników następujący na przestrzeni ostatnich lat.

Ponadto, wskazać należy również, że małoletnia powódka J. Ż. (1) bezpowrotnie utraciła możliwość osobistych starań ojca o jej utrzymanie i wychowanie, zaś powódka K. Ż. (1) utraciła możliwość pomocy i wsparcia męża w codziennym życiu, a także utraciła szansę na pomoc w przyszłości, gdy byłaby ona szczególnie pożądana – w okresie własnej choroby nowotworowej, dorastania córki, pomocy w jej kształceniu, itp. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1969 roku, sygn. akt II CR 128/69, OSP 1970 rok, nr 6, poz. 122). Poczynione wyżej uwagi powodują, że ściśle określenie rozmiarów szkody jest niemożliwe, tym bardziej, że taka opieka czy pomoc byłyby świadczone przez dłuższy okres czasu, stąd w grę może wchodzić przyznanie stosowanego do okoliczności odszkodowania na zasadzie kwoty o charakterze ryczałtowym. Zważyć przy tym należy, że kwota owego odszkodowania ma charakter jednorazowy i obejmuje całokształt sytuacji pośrednio poszkodowanych w ich dalszym życiu po śmierci zmarłego, a biorąc pod uwagę młody wiek Ł. Ż. (1) w chwili śmierci w przypadku powódek okres ten jest długi.

Wobec tego Sąd, uznał, że odszkodowanie za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej na rzecz K. Ż. (1) winno opiewać na kwotę 40.000 zł, zaś na rzecz J. Ż. (1) na kwotę 50.000 zł. W ocenie Sądu, małoletnia powódka, w aspekcie czysto materialnym poniosła szkodę większą, gdyż wraz ze śmiercią ojca bezpowrotnie utraciła możliwość korzystania z jego wsparcia materialnego oraz bieżącej pomocy i opieki, nie posiadając samodzielnie możliwości zaspokojenie swych potrzeb w tym zakresie. Odszkodowanie to zostało przez Sąd pomniejszone ze względu na przyczynienie się zmarłego, ustalone na 50%. Ponadto, każda z powódek otrzymała już od pozwanego odszkodowanie w kwocie po 8.000 zł. W konsekwencji, Sąd zasądził na rzecz K. Ż. (1) kwotę 12.000 zł, a na rzecz J. kwotę 17.000 zł odszkodowania.

Powództwo w tym zakresie, ponad zasądzone w punktach I. 1b i II. 1b wyroku kwoty podlegało oddaleniu jako wygórowane.

Zgodnie z treścią § 2 art. 444 k.c, osoba, względem której ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody renty obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz do możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego.

Renta przyznawana na podstawie komentowanego przepisu ma charakter odszkodowawczy, a nie alimentacyjny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1995 roku, III CRN 46/95, Prokuratura i Prawo 1996 rok, Nr 5, s. 33). O kręgu osób uprawnionych z mocy prawa do alimentów przesądzają przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Zgodnie z przepisem art.129 k.r.o., obowiązek alimentacyjny obciąża zstępnych przed wstępnymi, a wstępnymi przed rodzeństwem; jeżeli jest kilku zstępnych lub wstępnymi - obciąża bliższych stopniem przed dalszymi.

O wysokości renty przesądzają analogiczne okoliczności, jak o wysokości świadczeń alimentacyjnych. Okolicznościami tymi są: potrzeby poszkodowanego oraz możliwości zarobkowe i majątkowe zmarłego. Jedyna różnica w stosunku do sformułowania zawartego w przepisie art.135 k.r.o. jest taka, że komentowany przepis nie odwołuje się do usprawiedliwionych potrzeb poszkodowanego. Jednakże w orzecznictwie wskazuje się, że przy określeniu

wysokości renty na rzecz osób, wobec których zmarły miał ustawowy obowiązek alimentacji, należy brać pod uwagę usprawiedliwione potrzeby tej osoby (por. wyrok Sądu Najwyższego z 27 lutego 1975 roku, III PR 11/75, L.).

Zasadnie wskazuje się, że przy ustalaniu renty powinna być brana pod uwagę hipotetyczna wysokość świadczeń alimentacyjnych, do jakich byłby zobowiązany zmarły, co oznacza, że konieczne jest uwzględnienie hipotetycznych możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego, w kontekście istniejących możliwości na rynku pracy, wysokości możliwego do uzyskania wynagrodzenia, ze względu na posiadane przez zmarłego kwalifikacje itp. (por. Marek Safjan w pracy zbiorowej pod red. K. Pietrzykowskiego, „Kodeks cywilny. Komentarz.”; wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 2005 roku, V CK 31/05, MoP 2005 rok, Nr 17, poz. 827, Sąd Apelacyjny w Lublinie I Wydział Cywilny w wyroku z dnia 10 czerwca 2014 roku, I ACa 114/14)

Celem renty odszkodowawczej, o jakiej mowa w art. 446 § 2 k.c., jest naprawienie szkody polegającej na tym, że uprawniony do alimentów nie może ich uzyskać wobec śmierci zobowiązanego. Należy brać pod uwagę taki stan rzeczy, jaki by istniał, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Uprawniony nie powinien w zasadzie utracić swej dotychczasowej stopy życiowej.

Odszkodowawczy charakter renty powoduje, że zachodzi konieczność uwzględnienia przy ustalaniu jej wysokości dochodu uzyskiwanego przez uprawnionego tytułem renty rodzinnej (*compensatio lucri cum damno*), a zasądzona renta nie może być wyższa od świadczeń alimentacyjnych do jakich zobowiązany byłby zmarły w ramach obowiązku alimentacyjnego (tak również Sąd Apelacyjny w Lublinie I Wydział Cywilny w wyroku z dnia 10 czerwca 2014 roku, I ACa 114/14, Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w wyroku z dnia 17 kwietnia 2014 roku, I ACa 132/14, Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny w wyroku z dnia 19 grudnia 2013 roku, I ACa 589/13).

Skoro renta odszkodowawcza przewidziana w art. 446 § 2 k.c. ma na celu wyrównanie szkody poniesionej przez śmierć osoby obowiązanej do alimentacji, to szkoda taka nie występuje, jeżeli została pokryta w całości rentą z ubezpieczenia społecznego, którą otrzymuje osoba uprawniona do alimentacji ze strony zmarłego rodzica (por. wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 13 marca 2006 roku, sygn. akt II C 1/06, niepublikowany).

Na zmarłym ciążył ustawowy obowiązek alimentacyjny wobec małoletniej córki J. Ż. (1). W wyniku śmierci Ł. Ż. (1) nastąpiło uszczuplenie dochodów małoletniej powódki i jej matki. W rodzinie pracowali oboje rodzice. Śmierć ojca powódki spowodowała zmniejszenie dochodów rodziny o jedną pensję. Jednocześnie na skutek przeżyć i załamania spowodowanego śmiercią męża K. Ż. (1) początkowo nie pracowała w ogóle, a z czasem po powrocie do pracy nie osiągała już dochodów takich jak sprzed wypadku. J. Ż. (1) uczęszcza do szkoły podstawowej. Z doświadczenia życiowego wynika, że dziecko w wieku szkolnym ma liczne potrzeby. Wydatki na ubranie, żywienia, artykuły chemiczne i kosmetyki dla J. wynoszą obecnie około 700 zł miesięcznie. Komplet książek do szkoły to wydatek około 460 zł, worek z plecakiem 150 zł. Ponadto, K. Ż. (1) ponosi także następujące wydatki związane z edukacją córki: opłata za komitet rodzicielski w kwocie 60 zł na rok, opłata na (...) w kwocie około 60 zł rocznie, składka ubezpieczenie dziecka w kwocie 60 zł rocznie, opłata za ksero w szkole 40 zł rocznie. W trakcie roku szkolnego dochodzą jeszcze koszty wyjść pozaszkolnych. J. uczęszcza również na kurs tańca, którego miesięczny koszt wynosi 150 zł. Opłacenie telefon J. kosztuje 100 zł miesięcznie.

Matka powódki J. Ż. (1) prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z małoletnią powódką oraz drugą córką N. C.. Opłaty za czynsz, wodę oraz wywóz śmieci wynoszą 500 zł miesięcznie. Opłaty za gaz wynoszą 60 zł na dwa miesiące, a opłaty za prąd 150 zł miesięcznie, opłaty za telewizję z internetem to 100 zł miesięcznie. Główne źródło utrzymania K. Ż. (1) stanowi renta po zmarłym mężu w kwocie 805 zł netto, z której połowa przysługuje K. Ż. (2), a połowa J. Ż. (2). K. Ż. (1) korzysta z finansowej pomocy siostry oraz matki zmarłego męża, ponadto ojciec N. C. dobrowolnie, ale nieregularnie przekazuje na jej utrzymanie kwotę około 350 zł miesięcznie.

Sąd zważył, że ojciec powódki posiadał stałe zatrudnienie, z którego dochody przeznaczal na utrzymanie rodziny. Po zdaniu egzaminu otrzymał tytuł czeladnika w zawodzie lakiernictwo. Zmarły mógł więc pracować w dotychczasowym

miejscu pracy, jak również zmienić zatrudnienie w wykonywać wyuczony zawód lakiernika. J. Ż. (1) mogła więc liczyć na stałe wsparcie ojca.

Biorąc pod uwagę wszystkie wyżej rozważone aspekty Sąd doszedł do wniosku, że hipotetyczne alimenty do jakich uiszczania zobowiązany byłby Ł. Ż. (1) wynosiłyby około 600 zł miesięcznie. Albowiem, obowiązek zaspokajania potrzeb małoletniej powódki spoczywa na obojgu rodziców. A zatem, wysokość renty należnej małoletniej winna odnosić się tylko do hipotetycznego zakresu realizacji tego obowiązku przez zmarłego ojca, a nie przez oboje rodziców, jak wylicza to pełnomocnik powódek.

W ocenie Sądu, kwota 600 zł miesięcznie stanowi sumę adekwatną do potencjalnych możliwości majątkowych i zarobkowych zmarłego oraz potrzeb uprawnionej. Odpowiada kwotom zasądzanym przez sądy rodzinne od zobowiązanych o analogicznych możliwościach majątkowych i zarobkowych co Ł. Ż. (1), przy uwzględnieniu analogicznych potrzeb uprawnionego do alimentów.

Kwotę należnej powódce renty należało pomniejszyć o przypadającą na małoletnią część renty rodzinnej (około 400 zł), tym samym należna powódce renta wyrównawcza wynieść powinna 200 zł. Renta została przyznana zgodnie z żądaniem pozwu od dnia 14 października 2010 roku, a więc od dnia następującego po zdarzeniu, w wyniku którego zmarł obowiązany do alimentacji ojciec powódki. Albowiem, już wtedy małoletnia powódka pozostała bez środków utrzymania przypadających jej od zmarłego ojca. Sąd nie określił terminu końcowego dla zasądzanego świadczenia, gdyż w chwili obecnej nie można ustalić w jakim czasie powódka osiągnie zdolności zarobkowe.

W rezultacie, biorąc pod uwagę wysokość wynagrodzenia, jakie otrzymywał Ł. Ż. (1), możliwe perspektywy wzrostu tych dochodów, a nadto okoliczność, że powódka J. Ż. (1) otrzymuje rentę rodzinną, Sąd uznał za zasadne przyznać na jej rzecz rentę w wysokości 200 zł miesięcznie, oddalając żądanie ponad tę kwotę jako nieudowodnione.

W orzecznictwie podkreśla się, że choć art. 362 k.c. traktuje przyczynienie się poszkodowanego co do zasady, jako okoliczność ograniczającą odpowiedzialność sprawcy szkody, nie można jednak nie dostrzegać, że wyjątkowo - ze względu na okoliczności danego przypadku - zmniejszenie obowiązku naprawienia szkody, pomimo przyczynienia się poszkodowanego, pozostawałoby w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego (art.5 k.c.). Tym samym uznać należy za dopuszczalne skorzystanie przez sąd w takiej sytuacji z możliwości odstąpienia od zmniejszenia odszkodowania (tak między innymi Sąd Apelacyjny w Łodzi, I Wydział Cywilny w wyroku z dnia 12 marca 2014 roku, I ACa 1257/13). Samo ustalenie przyczynienia się poszkodowanego nie nakłada bowiem na Sąd obowiązku zmniejszenia odszkodowania, ani nie przesądza o stopniu tego zmniejszenia. Ustalenie przyczynienia jest warunkiem wstępnym, od którego w ogóle zależy możliwość rozważania zmniejszenia odszkodowania i warunkiem koniecznym, lecz niewystarczającym, gdyż samo przyczynienie nie przesądza zmniejszenia obowiązku szkody, a ponadto - stopień przyczynienia nie jest bezpośrednim wyznacznikiem zakresu tego zmniejszenia. O tym, czy obowiązek naprawienia szkody należy zmniejszyć ze względu na przyczynienie się, a jeżeli tak - w jakim stopniu należy to uczynić, decyduje Sąd w procesie sędziowskiego wymiaru odszkodowania w granicach wyznaczonych przez art. 362 k.c. Decyzja o obniżeniu odszkodowania jest uprawnieniem Sądu, a rozważenie wszystkich okoliczności in casu, w wyniku oceny konkretnej i zindywidualizowanej - jest jego powinnością (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 27 marca 2013 roku, I ACa 1/13, opubl. w LEX nr 1298948, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 22 marca 2013 roku, I ACa 911/12, opubl. w LEX nr 1294715, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 6 lutego 2013 roku, I ACa 803/12, opubl. w LEX nr 1289371).

Sąd pomniejszył należne powódkom zadośćuczynienia i odszkodowania o 50 %, decydując jednocześnie o nie stosowaniu tegoż współczynnika do zasądzonej na rzecz powódki J. Ż. (1) renty. W pierwszej kolejności wskazać należy, iż w doktrynie podnoszone są wątpliwości dotyczące możliwości zmniejszenia renty opartej na art.446 § 2 k.c. z powodu przyczynienia się zmarłego do powstania szkody lub zwiększenia jej rozmiaru z uwagi na charakter i cel owego świadczenia przysługującego pośrednio poszkodowanemu.

Natomiast, w ocenie Sądu, zmniejszanie należnej powódce renty, która związana jest z faktem utraty środków utrzymania należnych od zmarłego rodzica, pozostawałoby w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego.

Zwłaszcza, mając na uwadze wysokość zasądzonej renty. Sąd uwzględnił przyczynienie się ojca powódki do zaistnienia szkody orzekając o należnym jej odszkodowaniu i zadośćuczynieniu. A zatem, w ocenie Sądu, obniżanie zasądzonej renty stanowiłoby nadmierne obciążenie małoletniej powódki konsekwencjami zachowania jej ojca, na które nie miała przecież żadnego wpływu i któremu nie mogła w żaden sposób przeciwdziałać.

Zasadą prawa cywilnego jest, że dłużnik popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne. Zgodnie z art. 455 k.c., jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Niespełnienie świadczenia w terminie powoduje po stronie dłużnika konsekwencje przewidziane w art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe (§ 2 art. 481 k.c.).

Zgodnie z art. 109 ust.1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny jest obowiązany zaspokoić roszczenie, o którym mowa w art. 98 ust. 1 i 1a tejże ustawy, w terminie 30 dni, licząc od dnia otrzymania akt szkody od zakładu ubezpieczeń lub syndyka upadłości. Stosownie do ust.2 art.109 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, w przypadku gdy wyjaśnienie okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności Funduszu albo wysokości świadczenia w terminie, o którym mowa w ust. 1, było niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w terminie 14 dni od dnia wyjaśnienia tych okoliczności, z tym że bezsporna część świadczenia powinna być spełniona przez Fundusz w terminie określonym w ust. 1.

W przedmiotowej sprawie, akta szkody przekazano Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w dniu 20 grudnia 2011 roku (prezentata na kopercie wszytej między k.19-20 załączonych akt szkody). Decyzją z dnia 4 stycznia 2012 roku pozwany wypłacił na rzecz powódek bezsporne kwoty zadośćuczynienia i odszkodowania. W chwili podjęcia decyzji o należnych powódkom świadczeniach pozwany dysponował prawomocnym skazującym wyrokiem karnym wydanym w sprawie VI K 33/11. Miał więc możliwość ustalenia zadośćuczynienia i odszkodowania we właściwej wysokości, przy ustaleniu właściwej wysokości przyczynienia się zmarłego do powstania szkody. W niniejszej sprawie strona pozwana nie wykazywała zaistnienia okoliczności szczególnych, które uzasadniałyby zwłokę w spełnieniu świadczenia, dlatego też o odsetkach orzeczono zgodnie z żądaniem pozwu zasądzając je od dnia następnego po dniu zakończenia postępowania likwidacyjnego czyli od dnia 5 stycznia 2012 roku.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., stosując zasadę stosunkowego ich rozdzielenia.

Powódka K. Ż. (1) wygrała sprawę w 54 %, zaś przegrała w 46 % i w takim zakresie powinna ponieść koszty procesu. J. Ż. (1) wygrała sprawę w 73 %, zaś przegrała w 27 % i w takim zakresie powinna ponieść koszty procesu

Na koszty procesu poniesione przez powódkę K. Ż. (1) złożyły się: wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3.600 zł (ustalone na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Dz. U. Nr 163, poz. 1349), połowa opłat za kserokopie protokołów i doręczanie korespondencji w kwocie 20,05 zł oraz trzy opłaty od pełnomocnictwa (3 x 17 zł, k.17, k.173 i k.174). W świetle przepisów prawa podatkowego i utrwalonej linii orzecznictwa zobowiązanym do poniesienia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa jest strona, a nie jej pełnomocnik, a zatem nie znajduje tu zastosowania ograniczenie dotyczące zwrotu wydatków jednego pełnomocnika. W zestawieniu kosztów złożonym na ostatniej rozprawie pełnomocnik powódek wskazał, że K. Ż. (1) poniosła koszty czterech opłat od pełnomocnictwa. Jednakże w aktach sprawy znajdują się potwierdzenia wpłat trzech opłat (k.8 i to samo k.45, k.173, k.174). Pełnomocnik powódek w ramach złożonego zestawienia kosztów wnosił o zasądzenie zwrotu kosztów uzyskania kserokopii protokołów rozpraw z dnia 21 czerwca 2013 roku i 2 kwietnia 2014 roku, w łącznej kwocie 13 zł (10 zł + 3 zł). Koszty te zasługiwały na uwzględnienie. W aktach sprawy znajdują się dowody poniesienia opłat kancelaryjnych za kserokopie protokołów. W zestawieniu kosztów wskazano także koszty doręczania korespondencji, wyszczególnionych w nim pism. Natomiast, jedynie do pism z dnia

25 marca 2013 roku (k.142), z dnia 21 maja 2013 roku (k.165), z dnia 10 czerwca 2013 roku (k.177), z dnia 12 sierpnia 2013 roku (k.271), z dnia 22 sierpnia 2013 roku (k.285), z dnia 2 września 2014 roku (k.423) oraz z dnia 16 marca 2014 roku (k.565) załączono dowody uiszczenia opłat za przesyłki pozwalające Sądowi na ustalenie poniesionych przez powódki w tym zakresie wydatków. Łącznie koszty doręczenia korespondencji, które zostały wykazane opiewały na kwotę 27,10 zł.

Koszty doręczania korespondencji oraz uzyskania kserokopii z akt sprawy dotyczyły obu powódek, a zatem należało je rozliczyć po połowie w każdej ze spraw ($13 \text{ zł} + 27,10 \text{ zł} = 40,10 \text{ zł} / 2 = 20,05 \text{ zł}$).

Łącznie koszty procesu poniesione przez powódkę K. Ź. (1) wyniosły 3.671,05 zł.

Na poniesione przez pozwanego koszty procesu z powództwa K. Ź. (1) złożyło się wynagrodzenia pełnomocnika w kwocie 3.600 zł (ustalone w oparciu o § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) oraz koszt opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł., co daje łączną kwotę 3.617 zł.

W rezultacie, w zakresie żądania powódki ze względu na wynik postępowania, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 318,55 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na nieuiszczone koszty sądowe w sprawie z powództwa K. Ź. (1) złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 2.750 zł, wynagrodzenie biegłego w kwocie 465 zł oraz połowa opłaty za konwój w kwocie 10 zł, łącznie 3.225 zł.

Zgodnie art.113 ust.1 ustawy o kosztach w sprawach cywilnych, nieuiszczonymi kosztami sądowymi Sąd obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Biorąc zatem pod uwagę przepis art. 113 ust.1 powołanej wyżej ustawy o kosztach sądowych oraz art. 100 k.p.c. Sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi pod powódki K. Ź. (1) z zasądzzonego roszczenia kwotę 1.483,50 zł, a od pozwanego kwotę 1.741,50 zł.

Na koszty procesu poniesione przez powódkę J. Ź. (1) złożyły się: koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2.400 zł (ustalone § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Dz. U. Nr 163, poz. 1349), połowa kosztów doręczenia korespondencji i uzyskania kserokopii protokołów w kwocie 20,05 zł, trzy opłaty od pełnomocnictwa (3 x 17 zł, k.8 i to samo k.45, k.175, k.176), wynagrodzenie pełnomocnika w postępowaniu zażaleniowym w kwocie 150 zł.

Łącznie koszty procesu poniesione przez powódkę J. Ź. (1) wyniosły 2.621,05 zł.

Na poniesione przez pozwanego koszty procesu w sprawie z powództwa J. Ź. (1) złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 2.400 zł procesowego (ustalone w oparciu o § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, opłata od zażalenia w kwocie 30 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w postępowaniu zażaleniowym w kwocie 150 zł oraz zaliczka na poczet wynagrodzenia biegłego w kwocie 130 zł, dając łącznie kwotę 2.727 zł.

W rezultacie, w zakresie żądania powódki J. Ź. (1) ze względu na wynik postępowania, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.177,08 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na nieuiszczone koszty sądowe w sprawie z powództwa J. Ź. (1) złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 2.500 zł, wynagrodzenie biegłego w kwocie 349,70 zł, połowa opłaty za konwój w kwocie 10 zł oraz opłata od wniosku o udzielenie zabezpieczenia w kwocie 100 zł, łącznie 2.959,70 zł.

Na podstawie przepisu art. 113 ust.1 powołanej wyżej ustawy o kosztach sądowych oraz art. 100 k.p.c. Sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi pod powódki J. Ż. (1) z zasądzonego roszczenia kwotę 799,12 zł, a od pozwanego kwotę 2.160,58 zł.

Stosownie do art. 84 ust. 2 w zw. z art. 80 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz.U. za 2010 r., Nr 90, poz. 594 ze zm.) Sąd zwrócił pozwanemu niewykorzystaną zaliczkę na poczet wynagrodzenia biegłego w kwocie 270 zł.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódek oraz pełnomocnikowi pozwanego.

29.09.2015 r.